

**INGLIZ TILIDA JISMONIY MADANIYAT YO'NALISHI
TALABALARINING KASBIY-KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISHNING LINGVISTIK VA LINGVODIDAKTIK
MUAMMOLARI**

Shahobidinova Dilnavoz Bahodir qizi
Namangan Davlat Universiteti tayanch doktoranti
Email: shahobiddinovadilnavoz325@gmail.com
Tel: 998934911909

Annotatsiya:

Ushbu maqola jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalarining ingliz tilida kasbiy-kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda uchraydigan lingvistik muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yo'llarini yoritadi.

Kalit so'zlar: kasbiy-kommunikativ kompetensiya, ingliz tili, jismoniy madaniyat, ESP, lingvistik muammolar, terminologiya, o'quv metodikasi, til o'rgatish texnologiyasi, interaktiv yondashuv, soha leksikasi

Шахобидинова Дилнавоз Баходир кызы
Наманганского государственного университета
Электронная почта: shahobiddinovadilnavoz325@gmail.com
Тел: 998934911909

Аннотация:

В статье рассматриваются способы выявления и преодоления языковых проблем, возникающих при формировании профессиональной и коммуникативной компетентности на английском языке у студентов факультета физического воспитания.

Ключевые слова: профессионально-коммуникативная компетентность, английский язык, физическая культура, ESP, лингвистические проблемы,

терминология, методика преподавания, технология обучения языкам, интерактивный подход, отраслевая лексика

Shahobidinova Dilnavoz Bahodir qizi
Namangan Davlat Universiteti tayanch doktoranti
Email:shahobiddinovadilnavoz325@gmail.com
Tel:998934911909

Abstract:

This article discusses the ways to identify and overcome linguistic problems encountered in the development of professional and communicative competence in English among students of the physical education department.

Keywords: professional and communicative competence, English, physical education, ESP, linguistic problems, terminology, teaching methodology, language teaching technology, interactive approach, field lexicon

Kirish:

Bugungi globallashuv davrida har bir soha vakilining chet tilida, xususan ingliz tilida, samarali muloqot qila olishi dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Bu, ayniqsa, jismoniy madaniyat yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun ham muhimdir. Zero, ular xalqaro musobaqalar, seminarlarda, chet ellik mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlashlari, ilmiy ma'lumotlarni o'zlashtirishlari lozim bo'ladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "Chet tillarni o'rganish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4851-son qarorida ham mutaxassislik fanlariga mos ingliz tilini o'qitishga alohida e'tibor qaratilgan. Shu bilan birga, jismoniy madaniyat yo'nalishida ingliz tilini kasbiy-kommunikativ maqsadlarda o'qitishning o'ziga xos lingvistik muammolari mavjud. Masalan, sportga oid terminologiyaning yetarlicha o'zlashtirilmaganligi, muloqotda faollikning pastligi va soha tilini o'qitishda umumiy metodikalarning qo'llanilishi shular jumlasidandir.

Bundan tashqari, ingliz tilining maxsus yo‘nalishlarda o‘qitilishi ESP (English for Specific Purposes) doirasida olib borilishi lozim. ESP tilshunosligi sohada faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun samarali va aniq muloqot vositasini yaratishni maqsad qiladi. Jismoniy madaniyat sohasida esa bu jarayon o‘ziga xos murakkabliklarga ega: sport atamalarining ko‘pligi, madaniy kontekst farqlari, amaliy mashg‘ulotlar bilan bog‘liqligi o‘quv jarayonida tilni qo‘llashni qiyinlashtiradi.

Shunday qilib, ushbu maqolada jismoniy madaniyat yo‘nalishi talabalarining ingliz tilida kasbiy-kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishdagi lingvistik to‘siqlar, ularni yengish yo‘llari hamda tegishli metodik yondashuvlar tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi

So‘nggi yillarda ESP yo‘nalishidagi tadqiqotlar ingliz tilini kasbiy yo‘nalishlarda samarali o‘qitish masalasiga alohida e‘tibor qaratmoqda. Hutchinson va Waters o‘z ishlarida ESPni kontekstual va ehtiyojga asoslangan ta‘lim deb ta‘riflaganlar (1). Ularning ta‘kidlashicha, talaba uchun zarur til materialini tanlashda aynan kasbiy ehtiyojlar asosiy omil hisoblanadi.

Dudley-Evans va St. John esa ESPni lingvistik, pragmatik va diskursiv yondashuvlar orqali yondashishni taklif qiladilar (2). Bu esa aynan sport sohasida ishlaydigan mutaxassislar uchun dolzarbdir. Ularning fikricha, soha mutaxassislariga xos til birligi umumiy akademik til bilan emas, balki professional kontekst bilan belgilanadi.

O‘zbekistonda olib borilgan tadqiqotlar ham ushbu sohadagi muammolarga e‘tibor qaratgan. Jumladan, Qodirova N. tomonidan jismoniy madaniyat talabalarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda interaktiv metodlardan foydalanish samarali yo‘l sifatida ta‘kidlangan (3). Shuningdek, Karimova D ingliz tilidagi sport terminlarining o‘zlashtirilishida multimodal yondashuvni tavsiya etadi (4).

Metodologik jihatdan ko‘pchilik tadqiqotchilar ESP o‘qitishda kommunikativ yondashuv, task-based learning va case-study usullarini qo‘llashni taklif etadi. Shuningdek, onlayn resurslar va interaktiv platformalarning o‘rni ham ortib bormoqda.

Natijalar va muhokama

Yuqorida keltirilgan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalarining ingliz tilidagi kasbiy-kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish uchun maxsus metodik va lingvistik yondashuv zarur. Eng avvalo, ESP asosida tuzilgan o'quv materiallari, sportga oid atamalarni qamrab olgan leksik treninglar, real kommunikativ vaziyatlarga asoslangan mashqlar ishlab chiqilishi lozim.

Sport sohasida ingliz tilini o'qitishda asosiy muammo — atamashunoslik, ya'ni professional leksikani to'g'ri o'zlashtirishdir. Bu muammoni bartaraf etish uchun task-based learning va multimedia vositalaridan foydalanish eng maqsadga muvofiq yo'l hisoblanadi. Shuningdek, talabalarni real hayotiy vaziyatlarga jalb qilish, masalan, sport mashg'ulotlarini ingliz tilida olib borish amaliy ko'nikmalarni mustahkamlashga yordam beradi.

Maqola doirasida taklif etilayotgan yondashuv — ESP asosida ixtisoslashtirilgan o'quv modullarini ishlab chiqish va ularni interaktiv metodlar bilan uyg'unlashtirishdan iborat. Bu esa talabalar kasbiy til kompetensiyasini shakllantirishda samarali natijalar beradi.

Xulosa

Ushbu maqola jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalarining ingliz tilida kasbiy-kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda lingvistik muammolarni aniqladi va ularni bartaraf etish yo'llarini belgiladi. Tahlil shuni ko'rsatdiki, ESP metodologiyasidan foydalanish, real kommunikativ vaziyatlarni simulyatsiya qilish va interaktiv yondashuv orqali tilni o'rganish samaradorligini oshirish mumkin. Maqolaning yangiligi shundaki, unda aynan sport yo'nalishiga xos lingvistik to'siqlar va ularni bartaraf etish texnologiyalari tizimli tahlil qilindi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-Centered Approach. Cambridge University Press, 1987. – B. 15-28.
2. Dudley-Evans T., St. John M.J. Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach. Cambridge University Press, 1998. – B. 33-45.

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd June, 2025

3. Qodirova N. Jismoniy madaniyat yo‘nalishi talabalarining ingliz tilidagi kompetensiyasini rivojlantirishda interaktiv yondashuv. Toshkent, 2020. – B. 20-34.
4. Karimova D. Sport terminologiyasini o‘rgatishda multimodal metodlarning o‘rni. – Toshkent: Fan, 2021. – B. 55-63.
5. Richards J.C. Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge University Press, 2001. – B. 112-125.
6. Garea D. Teaching English for Sports Purposes. European Journal of Physical Education, 2019. – B. 89-97.
7. Brown H.D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson, 2007. – B. 76-88.